

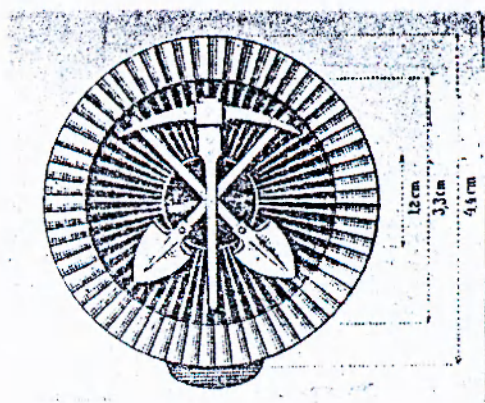
MŰSZAKI KATONAK RÉSZÉRE ADOMÁNYOZOTT

JELVÉNYEK II.

Kenyeres Dénes őrnagy
MH Szentgyörgyi Dezső Harcászati Repülőezred
Kecskemét

A Magyar Királyi Honvédségnél adományozott műszaki jelvények 1867–1918 között:

Utász kitüntető jelvény. A különösen kiváló csapatutászok számára 1903-ban rendszeresítették ezt a kitüntető teljesítmény jelvényt.

1.sz. ábra. Utász jelvény

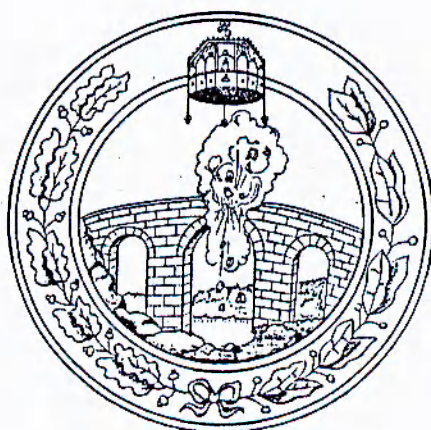
Előlapján: Körben a jelvény szélén 6 mm széles szalag húzódik, ez aranyozott színű, mert sárgarézből készült. Ezen belül szintén aranyozott közepmező van, melynek átmérője: 33 mm. A mezők hullámos teret képeznek. Ezen belül helyezkedik el a 12 mm átmérőjű buzérvörös közepmező, a pajzs. A két belső mezőn (pajzson) műszaki sáncterszámok vannak felillesztve, melyek betöltik a közép- és kismezőt. Középen függőlegesen helyezkedik el egy darab csákány, mellette balra és jobbra egy-egy darab műszaki utászlapát (ásó). A csákány nyelével lefelé lóg, az utászlapátok nyelével

felfelé helyezkednek el. A szerszámok is rézből készültek. A jelvény kör formájú, teljes átmérője:44 mm, tömege:20 gramm.

Hátlapon: 14 mm széles, 1 mm vastag lemezből készült függőleges pánt van, mely a ruhára való felillesztésre szolgál. A jelvényt a zubbony jobb zsebtartója felett, középen viselték. A csapatutászok közül azok a katonák kapták meg, akik szakmai munkájukkal kiérdemelték az adományozást, vagyis megfeleltek az elméleti és gyakorlati vizsgakövetelményeknek. A csapatnál szolgáló utászok hajtóka-színe piros volt.

Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása után a Nemzeti Hadseregben, majd a Magyar Királyi Honvédségnél is - egészen 1925-ig - a birodalomban korábban rendszeresített kitüntetett jelvényeket adományozták, illetve viselték a műszaki és egyéb szakbeosztású katonák. Gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter 1925-ben a 47702/14/1925. számú körrendeletében, - mely a Honvédségi Közlöny 27. számában jelent meg, 1925. október 15-én - új kitüntető jelvényeket alapított. Ezeket a jelvényeket különleges ügyességekért adományozták, legénységi állománycsoport részére. Ezek az ügyességi jelvények formájukat tekintve - zömmel - megőrizték a Monarchia alatti alakjukat. A Magyar Honvédségnél adományozott kiváló jelvények:

Utász és árkász ügyességi kitüntető jelvény. Kör alakú, anyagát tekintve sárgaréz.

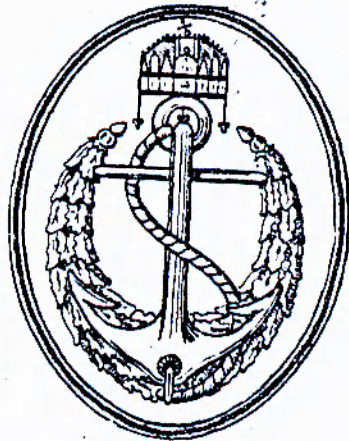
2.sz. ábra. Utász- és árkász ügyességi jelvény

Előlapon: A jelvény külső szélén nyitott cser, illetve babér koszorú helyezkedik el. A jelvényen felül a nyitott koszorúnál a magyar Szent Korona látható. A koszorún belül 33 mm-es kör mezőben egy kőből épült híd robbantását szimbolizáló kép látható. A jelvény teljes átmérője: 44 mm, zománcozás nélküli, tömege: 30 gramm.

Hátlapon: 14 mm széles, 1 mm vastag függőlegesen forrasztott lemez látható, mely a felillesztésre szolgált. A zubbony jobb zsebtakarója felett, középen hordták. A műszaki alakulatok, alegységek, úgynevezett előmunkásai részére adományozták, ha a követelményeknek megfeleltek. Ebben az időben a műszaki csapatok katonai hajtókaszíne acélzöld posztóból készült.

A mester- utász és mester- árkászok részére is rendszeresítettek kiváló jelvényt, mely alakra és formára teljesen megegyezik a 2.sz. ábrán látható jelvénnel, különbség az, hogy a mester fokozatú jelvény tüzearanyozott s a koszorú zöld zománcozású.

Kormányos kitüntető jelvény.

3.sz. ábra. Kormányos kitüntető jelvény

Formáját tekintve; arányosan felépített, jól kivitelezett tűzzománcozású jelvény. Látható, hogy alakját tekintve teljesen eltér az eddig leírt jelvényektől. A jelvény ovális alakú 62x49 mm nagyságú, tömege: 19 gramm. Sárgaréz lemezből készült.

Előlapján: A jelvény szélén 2 mm széles aranyozott csikban gyögsor húzódik. A teljes középmező füzöld zománcozású, erre illeszkedik rátéttel az aluminiumból készült 42x39 mm átmérőjű horgony. A horgony fölött 14x18 mm nagyságú aranyozott Szent Korona látható, mely a jelvény felső részére illeszkedik középen. A horgony és a Szent Korona alumínium tuskével, illetve tüvel van a középmezőre illesztve.

Hátlapon: 18 mm széles, 1 mm vastag függőleges vonalú rézlemez helyezkedik el, mely a ruhára való felillesztésre szolgál. A leírt jelvényeken vésnöki, vagy tervező szignalizáció nem látható.

Felhasznált irodalom:

1. Tólas Géza-Márton Sándor: Magyar katonai jelvények
1867-1945.
Bp. 1973. /Kézirat/
2. Barczy Zoltán-Somogyi Győző: Királyért és hazáért...
/1868-1918./
Bp. é.n.